

În *Pamiętniki bezrobotnych* : « Żyliśmy z nim ongiś dobrze » (vol. II, p. 65). Limitarea sferei de întrebuițare a pronumelui *on* (*onen*) cu sensul demonstrativ a dus la trecerea lui *on* în clasa pronumelor personale. Încă în *Kazania Świętokrzyskie* *on* apare cu funcția de pronume personal (vezi *Kazanie na dzień Bożego narodzenia*).

Pronumele demonstrativ *tamten* a început să fie întrebuițat pentru indicarea obiectului îndepărtat destul de târziu. Adverbul *tam* cu funcție de întărire a pronumelui demonstrativ *ten* (*ta, to*) se mai folosește și în operele scriitorilor din secolul al XIX-lea. De exemplu, la J. Słowacki: « *Tam* pod grobowcem *tym* okropnym Szecha... » (vol. I, p. 85).

Adverbul *tu* îndeplinește funcția de a indica obiectul apropiat sau funcția particulei deictice: « *A taż* wieczna *tu* muzyka (A. Zaleski) (vol. I, p. 17). « *Jak się tu* oprzeć *tej* żywej fali? (S. Goszczyński) (vol. I, p. 161).

În secolul al XIX-lea principala formă pentru indicarea obiectului îndepărtat devine, în pronumele *tamten*. Totuși posibilitățile lexicale de a exprima relațiile spațiale cu ajutorul pronumelor demonstrative în limba polonă nu se epuizează cu formele *ten, tamten*. Un rol important îl joacă particula deictică *oto* (*to*), care indică un obiect apropiat: « *Te oto* dukaty śmieśliśmy złożyć » (A. Mickiewicz) (vol. I, p. 69).

Un interes deosebit îl prezintă sinonimia formelor pronumelor demonstrative în « *O, gdybym kiedyś dożył tej* pociechy... » (A. Mickiewicz) (vol. I, p. 75). « *Gdzie jest ten* grom, co przyjdzie... » (M. Konopnicka) (vol. I, p. 402). *Ta* (*tej*), *ten* indică în exemplele de față un obiect îndepărtat, încă nerealizat, printr-o acțiune care este legată de el apare ca o dorință (gdyby dożył) sau va fi realizată în viitor (*ten* grom, co przyjdzie). Exemple analoge găsim și în operele scriitorilor polonezi contemporani.

Astfel limba polonă, ca și majoritatea limbilor slave are pronumele demonstrative cu doi termeni. În istoria pronumelor demonstrative din această limbă au jucat un rol însemnat mijloacele lexicale suplimentare, care au fost folosite cu scopul întăririi sensului pronumelor demonstrative sau pentru introducerea unor sensuri suplimentare.

К ИСТОРИИ УКАЗАТЕЛЬНЫХ МЕСТОИМЕНИЙ В ПОЛЬСКОМ ЯЗЫКЕ

(Резюме)

Настоящая статья представляет краткий очерк истории развития указательных местоимений в польском языке. Автор касается лексико-семантического и стилистического аспекта данного вопроса, как менее разработанного в полонистике. Охватывая большой исторический этап, автор не стремился в рамках одной статьи исчерпать проблему, а лишь указать ведущую линию в развитии указательных местоимений в польском языке.

Древнепольскому языку были свойственны указательные местоимения трех степеней удаленности *sę, to, ona*. Однако, к периоду появления первых памятников письменности на польском языке (XIII—XIV вв.) эта система распадается. Формируется двучленная система: указание на близкий предмет вообще и указание на удаленный предмет вообще.